

Panun pakinoita

IN MEMORIAM EDVARD MERIKARI. Aika aikaa kutakin ja niin tuli aika tällekin kirjoitukselle, ei enää yllättäen, mutta kuitenkin hätkähdyttäen, koska monet ystäväsi olivat jo ehtineet totuttautua siihen, että Sinä aina vain kestät, vanha tervaskanto. Jos 70 vuotta on pitkä ihmiskä, niin onhan 84 vuodessa jo kestämistä. Niin Sinäkin ajattelit ja siksi jo toivoitkin pääseväsi rauhaan, sillä tunsit olevasi siihenkin valmis, suhteisi tuonne ylös oli selvä, jos se yleensä ihmisellä selvä on. Paitsi henkilökohtaisena ystävänä haluan nämä muutamat rivit kirjoittaa senkin takia, että Sinä edustit minulle sitä vanhaa melkein kokonaan pois mennyttä ikäluokkaa, johon isänikin kuului. Viime vuonna teitä, sikäli kuin tiedän, oli vielä neljä jäljellä — nyt kaksi — samaa Oulun yksityislyseon ikäluokkaa, sitä joka oppinsa sai tuhkakasi palaneessa vanhassa puurakennuksessa kirkkoa vastapäätä, sinä, joka meitä sitten palveli Oulun "Ynninä".

Muistanpä nimimerkkisi ilmestymisen aikakirjoihin sen jälkeen, kun olit siirtynyt ansaittua vanhuuden eläkettä nauttimaan lin Haminaan. Mikäpä mies tämä, joka tietää noin paljon ja muistaa noin mahdollottoman kaukaiset asiat, aivan kuin itse kokenut ne muistaa. Selvisi sitten ja kerran sotien jälkeen löysinkin tieni kotiisi, joka jo silloin sijaitsi asemakylässä, siksi, kuten kyläläiset leikillään sanoivat, jotta näkisit junan. Nänpä niin, junan hyvinkin! Taisit kauan aikaa olla asemahenkilökunnan lisäksi ainoa säännöllinen junan vastaanottaja ja lähettäjä. Minulla on sellainen käsitys, että se, liikkumisen vuosi vuodelta käydessä vaikeammaksi, edusti Sinulle suurta maailmaa, ylläpiti niin silminnähävästi kuin olot sallivat, yhteyttä muihin ihmisiin, joiden väiteitä, oman nuoruutesi opettajista ja johtomiehistä niinkuin koulutovereistakin alkaen Sinä viimeisiin asti tarkoin seurailit. Ja olihan Amerikat käynyt mies ja elänyt suuren maailman elämää, ihmekös jos sentään lin vaikka isokin tuntui pieneltä.

Istä käsin suoritit sitten hyvin merkittävän työn kynän käyttäjänä, niin että käyttäisinkin Sinusta tuota jo nykyisin pois jäänyttä titeliä "sanomalehtikirjailija". Runoa ja proosaa, historiallista ja kaunokirjallista tuotit. Tuhansin palstoin kertyi jälkimaaillallekin arvokasta luettavaa, joka on siitä merkittävää, että se oli hyvin vähin lähdekirjain ja enimmäkseen hyvän muistin avulla kokoonpantua. Kun nyt olet poissa tulee mieleeni, että jälleen meni yksi niitä armoitetuista eriammattitietäjiä, kotiseutunsa tutkijoita ja kirjoittajia, joita esimerkiksi Claudelinin Ville niin loistavasti edusti. Menevät eivätkä palaa... Suurenmoinen, aivan aniharvinainen vaatimattomuutesi teki sen, että Sinusta ei henkilökohtaisesti niin paljoa tiedetty kuin asiaan olisi kuulunut. Maailman kunnia, se tuntui olevan turhuutta Edvard Merikarille.

Ja aniharvoin olen tavannut niin hyväsydämistä ja nuorempaansakin kohtaan kohtelasta kanssaihmisistä kuin Sinä. Aina sama huomauttavaisuus ja huolen pito, jotta isännän oma kookas persoona vain olisi ikäänkuin häipynyt taka-alalle. Niin viimeksikin — sehän oli joskus keskitalvesta, helmikun suurilla lumilla. Et kyllä kuulemma paljoa enää viime aikoina voinut nukkua ja sairaus oli ahdistava, mutta siitä et ottanut puhetta. Kun ei muuten sopinut junan takia sain tulla kahville kirkkoaikaan ja niin istuttiin pöytään emäntä kolmantena ja ennen pitkää tarina kiersi joissain vanhan lyseon vanhoissa asioissa, niissä henkilöissä, jotka sattuvat nuoremmallekin olemaan tuttuja. Ne asiat luonnollisista syistä enemmän ja enemmän viime aikoina askarruttivat. Pienenä luonnetta kuvaavana piirteenä muistan sellaiset tilanteet kuin ystävällinen yritys auttaa takkia lähtijän päälle, mikä tietysti "sinieerattuna" torjuttiin, saattelu ulos saakka, oven aukaiseminen. Et mitään väärää tai vain näön vuoksi, vaan aivan luonnollista, sydämen halusta. Niinpä Sinulla, vanha kunnan Setä, olikin paljon sivistyksesä lisäksi sitä oikeaa sydämensivistystä, joka ei kerrykään kaikkien osaksi. Monien kiitolliset ajatukset seuraavat Sinua matkallesi, niin myös minun, kun Sinut pyhäpäivänä saatetaan Hietaniemen kalmiston multiin.

Loppuun sopivat omat sanasi säkeistö runostasi joka julkaistiin lehdessä täyttäessäsi 80 vuotta huhtikuun 9 päivä 1949:

Ota vastaan kiitokseni,
Herra, taivaan ruhtinas!
Hyvyyttä sä kohdalleni
paljon annoit armoitas.
Ikä pitk' on antamasi,
kaikki muukin armoisi.

(Kiitosrukoukseni)

Panu